

[Miljøministeren]

ning af Vestsjællands amt. Det er amtet, der har ansvaret for kontrollen med produktionen. På baggrund af ministeriets risikovurdering har amtet givet Novo tilladelse til at starte produktionen, når en række yderligere undersøgelser og en række vilkår er opfyldt.

Hr. Ahlmann-Ohlens var inde på usikkerheden med hensyn til gensplejsning, og den usikkerhed er nok, som også andre ordførere har været inde på, en usikkerhed, man deler med befolkningen. Hvad er gensplejsning? Hvad er det specielle ved den? Det specielle ved den er vel først og fremmest, at denne teknik gør det muligt at flytte arvelige egenskaber fra én organisme til en anden, ja, endogså fra én art til en anden. Det skal måske nok forklares lidt nærmere:

Fra naturens hånd er enhver levende organisme udstyret med arveanlæg, som passer til netop denne organismetype. F.eks. har en mus de arveanlæg, der gør den til en mus, og en rotte de arveanlæg, der gør den til en rotte. Mus og rotter har en hel del fælles bygningstræk, men de er ikke ens, ikke så ens, at de kan parre sig og få frugtbart afkom. De tilhører nemlig ikke samme art, og arveanlæg fra forskellige arter kan normalt ikke blandes eller udvikles. Men så kommer gensplejsningen ind, og her kan man gå længere end naturens metoder, og vi ved jo i dag, at man godt af en kombination af rotte og mus kan få en kæmpemus. Er det så længere en mus?

Hvad om man satte en elefant sammen med et andet dyr? Vi har nogle perspektiver her, vi er nødt til alvorligt at overveje.

Der er et andet forhold, som gør gensplejsning til noget særligt. Det er, at man med gensplejsningsteknikker kan gøre udviklingsarbejde mere specifikt, og med et langt mere præcis sigte end det, vi hidtil har kendt. F.eks. må man med traditionel planteforædling vente i flere år for at kunne afgøre, om den nye plantevariant er bedre end de varianter, man kender i forvejen. Men her kommer så gensplejsningen igen ind. Dette tidsinterval vil ændre sig drastisk; det vil sige, at vi kan få en afklaring på betydelig kortere tid. Der er selvfølgelig også nogle miljømæssige konsekvenser her, som vi må ind på under den videre debat.

Hr. Ahlmann-Ohlens var ligesom andre ordførere inde på spørgsmålet om, hvad det er for et råd, vi skal have. Det er et rådgi-

vende råd, som skal benyttes af myndigheder, specielt de ministerier, som bliver berørt.

Fru Bente Nielsen var inde på spørgsmålet om udsætning, og fru Lone Dybkjær understregede, at det netop var et problem, vi måtte koncentrere os om.

Det, at menneskene forfiner og specialiserer egenskaber hos dyr og planter og derefter sætter dem ud i omgivelserne, er sådan set ikke noget nyt. Det meste af vores landbrugsproduktion bygger jo på, at man gennem tiderne har brugt dyr og afgrøder med specielt nyttige egenskaber. De allerfleste arter af planter har man kunnet styre, så de ikke bredte sig til områder, vi ikke ønskede de skulle ind på. Men i nogle tilfælde har dyr eller planter bredt sig ukontrollabelt og har voldt både økonomiske og økologiske problemer. Vi kender f.eks. herhjemme problemet med kaniner og med bjørneklo.

Gensplejsede organismer konstrueres til bestemte formål. Det kan være organismer til nedbrydning af materiale i et rensningsanlæg, som vi har været inde på, eller i komposteringsanlæg, det kan være som kvælstofbindende organismer til planteafgrøder eller også som dræbere af skadedyr. Men det kan også være direkte som nye plantearter med nye egenskaber, der eventuelt kan blive modstandsdygtige mod sprøjtemidler, eller nye dyreracer eller helt nye artsudviklinger.

Men netop fordi disse gensplejsede organismer bevidst er konstrueret til at skulle klare sig ude i naturen, bliver det af fundamental betydning, at vi ved så meget som overhovedet muligt om, hvad der sker ved denne udsættelse. Vi ønsker jo ikke, at der skal opstå problemer for allerede eksisterende vilde dyr og planter, fordi de nye arter udkonkurrerer dem. De tekniske mikroorganismer, der nedbryder affald i f.eks. rensningsanlæg, skal heller ikke kunne brede sig, så de bliver aktive ude i vandløb eller følger med i slammet eller komposten, når den skal spredes ud på markerne. Derfor skal organismene og deres virkemåde være godt kendt, før de sættes ud. Men så skal vi også drage al mulig nytte af dem som afgrøder eller som midler til biologisk bekæmpelse.

Fru Lone Dybkjær var inde på forskellige planer – Eureka-planen blev også nævnt. Jeg skal gerne tage denne hilsen med til min kollega industriministeren med ønsket om et beslutningsforslag.